



Nacketjärn från Korpeberget mot Jättenhemskullen

Utflykt till ett kulturlandskap mitt i Dalsland

Starta hemifrån på morgonen och kom tillbaka på kvällen, eller hyr in er genom Dalsland Turist flera dagar i Nackeloftet. Här finns skönhetsupplevelser, friskvård samt ges kunskaper om natur och kultur.

De som hyr Nackeloftet får tillgång till tre guider med information om 56 sevärdheter. De passeras till **fots** längs spår för **Natur & Kultur** eller **Motion**. Även **cyklare** får information om sevärdheter i natur- och kulturlandskapet samt kan stanna vid mat- och badplatser längs vägarna runt sjön Iväg.

Start och **mål** intill **Jättenhemskullen** vid södra änden av Nacketjärn i sydvästra delen av Bengtsfors kommun.



Utsikt över sjön Iväg från Moarne i öster och mot Jättenhemskullen i väster



Ask

Välkommen till natur- och kulturområdet vid Nacketjärn och sjön Iväg.

Socknen hette ursprungligen Askhult, men de skriftlärde kunde inte rätt tolka befolkningens namn på orten. På 1600-talet gavs den namnet Ödskölt. Här i västra delen av socknen har du kommit till ett mångfasetterat gränsland mellan Sverige och Norge. Detta område har sedan 1200-talet i båda länderna kallats **Markerna**.

Carl von Linné gav namn till landskapsblommor. Han hade för bråttom och glömde ge landskapet Dalsland en blomma. Detta blev uppmärksammat och landskapet fick förgätmigej som symbol, för att Linné aldrig skulle glömma bort detta landskap. Blomman symboliserar anspråkslöshet och ihärdighet, som skulle vara typiskt för dalslänningar. Förgätmigej är även trohetens, kärlekens, vänskapens, poesins och romantikens speciella blomma.

Naturen är en plats för att hämta och samla kraft.



Landsskapsblomman förgätmigej

Meningen med livet längs tre alternativa färdvägar

Det som erbjuds är en erfarenhet av vad en lärörlik "naturturism" och en "kulturturism" innebär i praktiken. Det handlar om att på rätt sätt ta tillvara vår urgamla allemansrätt i Norden. Denna rätt finns i Sverige inskriven i Naturvårdslagen. Där står: "*Naturen utgör en nationell tillgång som skall skyddas och vårdas. Den är tillgänglig för alla enligt allemansrätten. Envar skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med naturen*".

Även i Norge är denna urgamla rätt lagstadgad. I den lagen beskrivs även tydligt vad som är förbjudet. Med allemansrätten har vi möjligheten att fritt vistas i naturen, förutsatt att vi visar hänsyn och inte inkräktar på andras äganderätter till sina marker och sin rätt till hemfrid. Alla vi som älskar naturen är medvetna om att den skall bevaras för framtiden. Det är vår skyldighet att respektera natur- och kulturområdets mark- och tomtägare.

I särskilda guider finns karta och information om sevärdheter längs vägen. På tillsammans 56 ställen förmedlas allmänbildande kunskaper. Avsikten är att uppmärksamma och fördjupa kunskaper om denna gränstrakts natur- och kulturhistoria. Föreslagna vandringsvägar är inte avsedda för turister i allmänhet. De är inte utmärkta i terrängen med pilar och det finns inga skyltar som informerar om de sevärdheter som finns längs vägen. Det gäller att leta sig fram med hjälp av guidernas kartor.

Naturen har i alla tider varit en avgörande inspirationskälla för oss människor. Natur- och kulturarv inspirerar oss. Som människor mår vi helt enkelt bra av att ha naturen omkring oss och att få upptäcka det som människor har skapat genom århundraden. Det är en uråldrig och praktisk livserfarenhet. Det är det som landskapets natur och kultur bjuder på.

Mitt i en miniatyr av Sverige

Det var målarprinsen Prins Eugen som efter ett besök i Dalsland i slutet av 1800-talet beskrev landskapet som: "*ett Sverige i miniatyr*". Numera används oftare begreppet: "*Hela Sverige i ett landskap*".

Hela kroppen lever upp när man är i Dalsland. Det är lätt att låta sig förföras av några hastiga och ytliga intryck. Det idylliska, harmonin och stillheten är för många det typiska för Dalsland. För andra är det sprittande liv, fullt av överraskningar, storslagen vildmark och öppna landskap. Du möts här av ett landskap som är trolskt, vackert, fantasieggande, och som har en mångtusenårig historia som har lämnat spår i markerna.

Här i "Markerna" breder vildmark och en dramatiskt kuperad terräng ut sig. Det finns även kulliga landskap med tät skog, mysiga skogssjöar och öppna landskap med åkrar och ängar. I alla möten mellan skogen och vattnet får trakten sin speciella karaktär.

I Dalsland behöver man inte jaga iväg i hetsiga sjumilakliv för att finna skönhetsupplevelser. Det räcker med att hålla till i trakten mellan sjöarna Nacketjärn, Segolbyttjärn och Iväg. Här skiftar naturscenerierna ständigt. Det hinner aldrig bli långtråkigt längs färdvägarna. Allt det vackra och dramatiska i naturen ligger väl samlat och nära intill vägen. Det som särskilt bidrar till landskapets skönhet är Dalslands många sjöar. Här finns fler än i något annat svenskt landskap.

Här finns utmarkens betagande naturscenerier sydväst om Nacketjärn och den kulturpräglade bygden nordost därom. Här finns tvära kast mellan höjder och dalar, mellan kala ogästvänliga berg och ljusa välkommande odlingsmarker. Det du kan finna här är frihet, enkelhet, långsamhet, tystnad, bekymmerslöshet, andlighet samt möjligheter till samvaro med andra natur- och kulturintresserade som du kan möta längs vägen.

Start och mål vid Nackeloftet norr om Jättenhemskullen

Startplatsen finns längs den vackra Turistvägen mellan Nackens gård och naturreservatet Stora Tingvallamossen. Du finner den mitt i triangeln som bildas av vägarna 164, 166 och 172. Om du kommer norrifrån ligger fritidsgården vid södra sjöanden och på vänster sida om vägen. Mitt för denna gård finns parkering för fem bilar. Om det är fullt där finns det plats för tio bilar ca 200 längre söder ut längs vägen.

De som hyr Nackeloftet via Dalslands Turist får tillgångar till detaljerad information om trakten och guidehäften med kartor. Det finns tre spår att välja emellan: **Natur & Kultur, Motion eller Cykel**. De innehåller rekommenderade vägar och information om sevärdheter längs vägarna. Sevärdheter är nummerade och markerade på kartorna. Om du övernattar kan du nästa dag välja ett annat spår eller söka upp andra sevärdheter och upplevelser i Dalsland.

Natur & Kultur spåret

Längs detta spår upptäcks det som naturen bjuder oss människor på, samt det som människor har skapat med hjälp av naturen.

Häftet bidrar med allmänbildande kunskaper om natur, kultur och lokal historia, som varken är för ytliga eller för djupa. Det finns guider med text både på norska och tyska. I bästa fall blir kulturlandskapets stora värden och betydelse för samhället påtagliga längs spåret.

I området finns ett rikt växt-, djur- och fågelliv som har anpassat sig till den karga naturen i Markerna. För den som vill lära sig mer kan det var lämpligt att ta med: "*Svenska djur och växter*", Svedberg & Andersen & Feilberg, 2010, "*Ut i naturen - 600 växter och djur*", Ingvar Nordin, 2006.

För norska gäster rekommenderas Cappelens naturböcker.

Motionsspåren

Motionsspår A är på ca 12,5 km och börjar med en rejäl uppförbacke, som ger besked om din kondition. Från uppförbackens högsta punkt blir det sedan en lång löpa i skogen. Här är det bara att ånga på. Om du har för mycket krafter kvar kan du göra en avstickare ut till Fagersand och tillbaka (ca 4 km). Hela rundan löps eller vandras på grusväg. Det finns kortare alternativ för vandring och motions i spåren B och C.

Cykelspåret

Den som cyklar 35 kilometer på 5½ timme kan ha tid över för sevärdheter längs vägen, eller att stanna för matrast eller bad. Information om lämpliga platser finns i guiden. Från sadeln kan du gärna längs vägen nynna på Ulf Lundells visa: *"Jag trivs bäst i öppna landskap..."* För dem som inte har med cyklar så kan de hyras på Nackehultet. Där finns två treväxlade herr- och damcyklar, cykelhjälm samt utfärdsväska. Dessutom finns för ungdomar en oväxlad damcykel. Uthyrningen kräver förhandsanmälan.

Utrustning att ta med

För att vandra längs stigarna i N&K spåret på sommartid kan det vara lämpligt med vandringsskor som är vattentäta. Under höst och vår kan det behövas stövlar. I övrigt avgör årstid och väder vad du behöver ha med och på dig. För **Motionsspåret** är det lämpligt med joggingskor.

Att äta och dricka längs vägen

Det kan vara lämpligt att ha med mat och dryck i en ryggsäck. Om inget kom med hemifrån finns möjligheter att längs vägen handla i butiker i t ex Dals-Ed, Billingsfors eller Bäckefors.

Restauranger:

Falkholts Dalslandskrog: www.falkholt.com, tfn 0531 350 70.
Rosellmagasinet: www.rosellmagasinet.com, tfn 0531 100 40.
Steneby Grytan: www.dalslandsaktiviteter.se, tfn 0531 330 05.

Toaletter och sopor

I närområdet vid Nacketjärn finns inga offentliga toaletter. Vid behov erbjuds möjligheter på fritidsgården Nackehultet när ägarna är hemma. Passa därför på att vid behov utnyttja toaletter och sopstationer som finns i angränsande orter.

Vägkartor

Det finns kartor med utritade färdvägar i de tre guiderna. Om du ändå vill ha en egen karta över trakten i skala 1:50 000 rekommenderas: Terrängkartorna 585 Ed och 586 Åmål. Start och målplatsens position kan du få genom att med Eniro eller Hitta.se söka på: Nackehultet, Ödskölt.

Eventuell övernattnig

Det finns inga iordningsställda lägerplatser i närområdet. För den händelse du väljer att övernattna kan du nästa dag välja ett annat spår eller passa på att se mer av Dalsland. För övernattnig föreslås:

Camping:

Gröne Backe camping: www.gbcamp.nu, tfn 0534 101 44.
Norebyns Café & Camp och Stugor: www.norebyn.se, tfn 0531 350 17.
Laxsjöns Camping och Stugor: www.laxsjon.se, tfn 0531 300 10.

Stugor:

Dalslands stugförmedling: www.dalsland.com, tfn 0531 526 355.
De förmedlar bl.a. den vid Nacketjärn belägna stugan: **BF5043 Nackeloftet**.

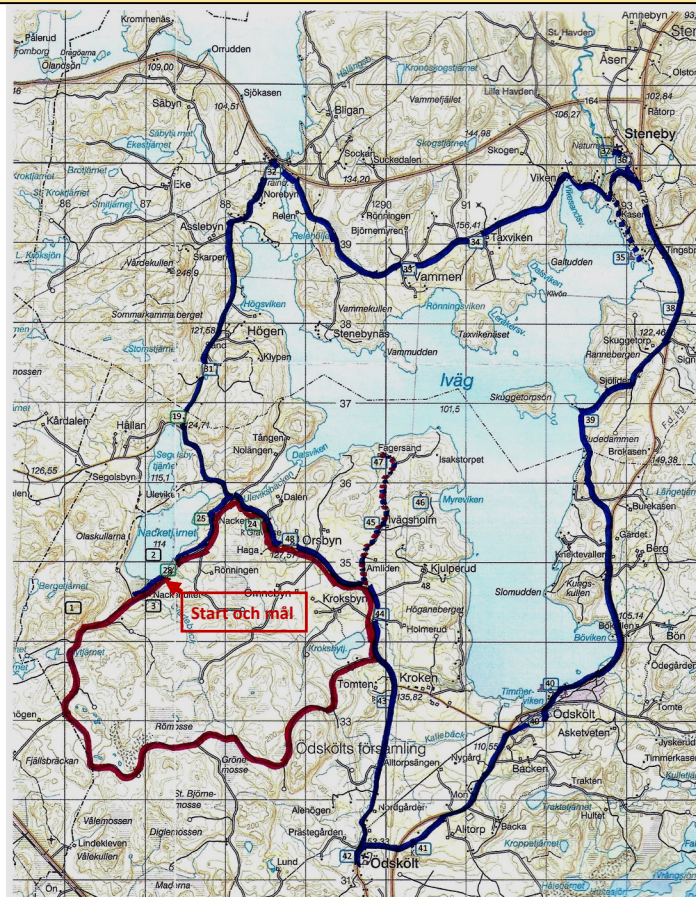
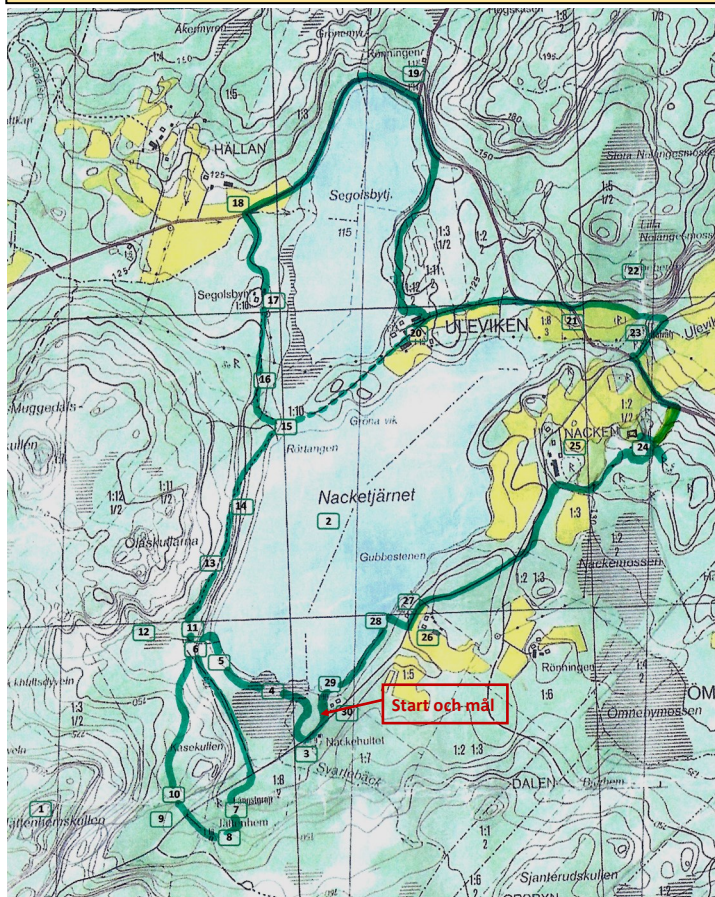
Vandrarhem:

Bengtssfors Vandrarhem: www.gammelgarden.com, tfn 0531 610 75.
Bäckefors Vandrarhem: www.backefors.com, tfn 0530 609 90.

Hotell:

Baldersnäs Herrgård: www.baldersnas.se, tfn 0531 412 13.
First Hotel Bengtssfors: www.firsthotels.se/bengtssfors, tfn 0531 727 00.
Hotell Dalsland: www.hotelldalsland.se, tfn 0534 123 50.

I respektive guidehäfte finns detaljerade kartor med information om tillsammans 57 sevärdheter längs vägarna. För mer information och många illustrationer finns för utlåning i Nackeloftet de kulturhistoriska böckerna: "Sven Svensson" och "Jättenhem".



Vid startplatsen norr om Jättenhemskullen och i höjd med Nackehultet och Nackeloftet finns parkeringsplatser.

Tre olika spår att välja emellan.

För dem som hyr Nackeloftet finns särskilda guidehäften.

Guiderna innehåller allmänbildande kunskaper. För **Natur & Kulturspåret** finns en kortfattad natur och kulturhistoria för Markerna, från istid till nutid. Den kan läsas, före, under eller efter vandringen.

I **Motions-** och **Cykel** spårens guider finns förslag på alternativa färdvägar och intressanta avstickare. I dem finns även information om lämpliga badplatser. För **Cykelspåret** finns förslag på lämpliga rastplatser längs vägen för fika, matrast och bad.

På mittuppslaget i varje guidehäfte finns en karta som har nummer för sevärdheter som finns längs vägarna. Dessa finns beskrivna och numrerade på guidens övriga sidor.

Guiderna avslutas med viktig information om Allemansrätten.

Allt fler européer börjar inse att vi faktiskt delar ett gemensamt "natur- och kulturarv". Detta är själva grunden för vår mänskliga utveckling. För inte så länge sedan var hela vår överlevnad beroende av just det som naturen kunde ge, där hämtade vi allt det som vi behövde för att överleva. Naturen är en helt avgörande del av vår identitet och en omistlig del av oss själva. Naturen har alltid helt gratis försett oss med en mängd livsnödvändigheter. Allt detta får vi till skänks tack vare naturens rika mångfald.

Guiderna har storlek A5, 15 x 25 cm. De går i bästa fall att stoppa ner i en ficka eller väska och att ta upp vid platser med sevärdheter.

Antal sidor i guiderna

Natur & Kultur	28 sidor
Vandring och Motion	20 sidor
Cykelning runt sjön Iväg	20 sidor

I bästa fall kan du även längs färdvägarna ha blivit bättre förberedd för en personlig insats. På ditt eget sätt kan du bidra till att höja värdet, eller i varje fall högre värdera, natur- och kulturlandskapet i Dalsland.

NATUR & KULTURSPÅRET



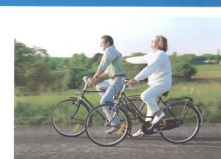
Innehåll	Sida
Från nordisk mytologi till nutid och framtid	2
Introduktion till vandringssväg med sevärdheter	3
Sevärdheter nr 1 - 11	4-12
Kulturhistorisk härads-karta från 1890	13
Karta med markerade sevärdheter	14-15
Riksanstaltsvarieimåttets karta över fornydd	16
Sevärdheter nr 11 - 30	17-25
Något att tänka på under vägen hem	26
Längs vägen härifrån och söder ut	27
Allemansrätten	28

MOTIONSSPÅREN Version 2016

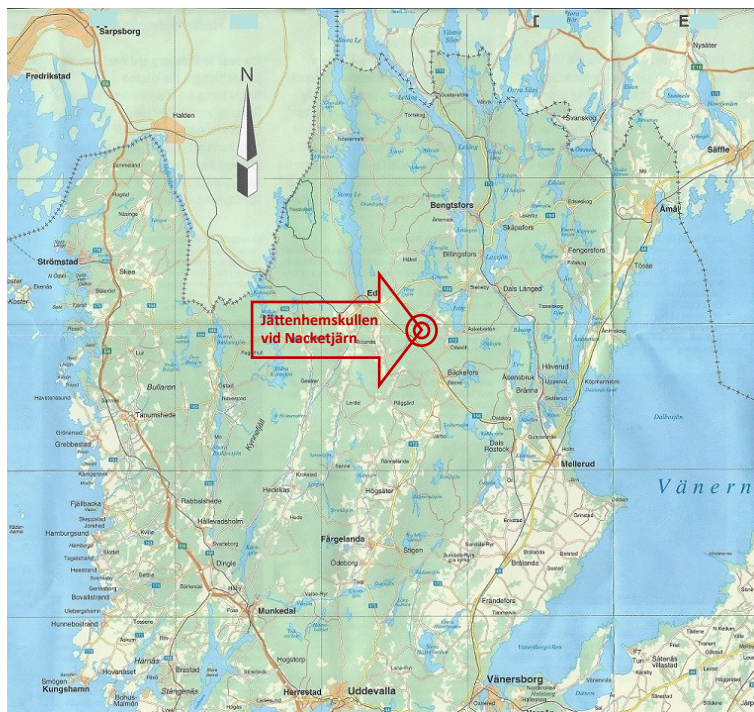


Innehåll	Sida
Alternativa motionsspår att välja emellan	2
Introduktion till det röda motionsspåret	3
Sevärdheter i start- och målområdet	4-5
Dags att börja vandra eller motionera	6
Karta med några sevärdheter längs vägen	7
Eventuell avstickare och sevärdheter nr 46 - 48	8
Eventuellt bad och sevärdheter nr 28 - 30	9
Något att tänka på under vägen hem	10
Längs vägen härifrån och söder ut	11
Allemansrätten	12

CYKELSPÅRET



Innehåll	Sida
Från nordisk mytologi till nutid	2
Introduktion till sevärdheter längs cykelvägen	3
Sevärdheter i start- och målområdet	4-5
Sevärdheter 31 - 38	6-9
Karta med markerade sevärdheter	10-11
Detalj-karta öster om Iväg	12
Ask och Embla	13
Sevärdheter nr 40 - 48	14-17
Något att tänka på under vägen hem	18
Längs vägen härifrån och söder ut	19
Allemansrätten	20



Start och målplats ligger mitt i Dalsland och i en triangel som bildas av vägarna 164, 166 och 172

Avstånd och restid till start och målplats.

Följande informationen är tagen från en bils navigationssystem.

För den som kommer ifrån väster eller söder kan restiden något förkortas genom att använda mindre vägar ifrån Dals-Ed, respektive ifrån Ödskölt i riktning mot Uleviken. Infarten till "Turistvägen Lyckliga gatan" börjar vid Nacketjärns norra ände. Där finns en vägskylt som visar vägen mot "Bjällhögen". Vid Nacketjärns södra ände ligger Nackehultet och Nackeloftet till vänster om vägen.

Fredriksstad	109 km	1 tim 52 min	Sarpsborg	103 km	1 tim 40 min
Halden	74 km	1 tim 18 min	Strömstad	90 km	1 tim 18 min
Trollhättan	86 km	1 tim 20 min	Vänersborg	74 km	1 tim 8 min
Uddevalla	71 km	1 tim 5 min	Mellerud	28 km	31 min
Karlstad	126 km	1 tim 44 min	Årjäng	73 km	1 tim 12 min
Säffle	71 km	1 tim 5 min	Åmål	53 km	55 min
Bengtstors	25 km	30 min	Dals-Ed	16 km	25 min
Bäckefors	15 km	23 min			

När denna version av informationsfoldern trycktes under försommaren 2016 fanns ingen arrangör, som ursprungligen var tänkt att ta hand om detta förslag, till "Utflykt till ett kulturlandskap mitt i Dalsland". Foldern kompletteras av guidehäften som innehåller kartor, väganvisningar och information om sevärdheter längs färdvägarna. Det finns även guider med norsk och tysk text. Lantmäteriet beslutade 2016-03-07 om medgivande till spridning av denna landskapsinformation enligt Dnr 601-2016/1022.

Stugan Nackeloftet hyrs ut i samarbete med Dalslands Turist AB: stuga@dalsland.com - BFS043 Nackeloftet.